AZƏRBAYCAN TEXNİKİ UNİVERSİTETİ

SÜNİ İNTELLEKTİN TƏTBİQİ ÜZRƏ SİYASƏT SƏNƏDİ

Bakı-2025

SÜNİ İNTELLEKTİN TƏTBİQİ ÜZRƏ SİYASƏT SƏNƏDİ

Giriş

Bu siyasət sənədi Azərbaycan Texniki Universitetində (AzTU) süni intellekt (Sİ) texnologiyalarının məsuliyyətli və etik istifadəsini tənzimləyir. Sənəd ESG 2015 çərçivəsi və Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi əsasında hazırlanmışdır. Sənədin əsas məqsədi universitetin idarəetmə, tədris, qiymətləndirmə və inkişaf proseslərində Sİ-nin tətbiqini tənzimləmək və bu tətbiqin risklərini və imkanlarını müəyyən etməkdir.

1. Hüquqi və Normativ Əsaslar

Milli Qanunvericilik	**Beynəlxalq Standartlar və Etik Çərçivələr**
"Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu "Məlumatların informasiyalaşdırılması haqqında" Qanun "Fərdi məlumatlar haqqında" Qanun Təhsil Nazirliyinin Akkreditasiya Qaydaları və Meyarları	ENQA ESG 2015 – Avropa Ali Təhsil Məkanında Keyfiyyət Təminatı Standartları və Təlimatları OECD Recommendation on AI (2019) UNESCO Recommendation on the Ethics of AI (2021)

2. Əhatə dairəsi

Bu siyasət AzTU-nun bütün akademik və inzibati strukturlarında tətbiq edilir. Aşağıdakı sahələr əhatə olunur:

- Tədris və təlimin idarə olunması
- Qiymətləndirmə və nəticələrin monitorinqi
- Tələbə xidmətləri və dəstək mexanizmləri
- Elmi-tədqiqat və inkişaf sahələri
- Qərar qəbuletmə və strateji planlaşdırma

3. Fürsətlər və Risklər

Tətbiq Sahəsi	Fürsətlər	Risklər	Risk Səviyyəsi	Azaltma Strategiyası
Tədrisin idarə olunması	Dərs planlarının optimallaşdırılması	Akademik muxtariyyətin zəifləməsi	Orta	Pilot layihələr və insan nəzarəti
Tələbə performansı	Riskdə olan tələbələrin erkən aşkarlanması	Məxfilik və qərəz riski	Yüksək	Anonimləşdirmə, etik kodlar
Qiymətləndirmə və analiz	Plagiatın aşkarlanması və obyektivlik	Kontekstsizlik	Orta	Əl ilə yoxlamalarla tamamlanma
Rəy analizi	Operativ təkmilləşdirmə	Yanlış təfsir	Orta	Əl ilə kombinasiya, NLP etibarlılığı
Akkreditasiya və sənədlər	Hazırlıq prosesinin sürətlənməsi	Avtomatlaşdırmaya həddindən artıq güvən	Aşağı	Yarı-avtomatik sistemlər
Müəllim performansı	Təlim ehtiyaclarının düzgün təhlili	Səhv nəticələr	Orta	Alqoritmik şəffaflıq
Elmi fəaliyyət	Tədqiqat trendlərinin aşkarlanması	Etibarsız mənbələr	Aşağı	Etik və elmi təsdiqləmə
İdarəetmə qərarları	Strateji planlamanın dəstəklənməsi	Şəffaf olmayan nəticələr	Orta	Dairəvi qiymətləndirmə və kommunikasiya

4. Süni İntellektin Tətbiq Sahələri

4.1. Öyrənmə Analitikası və Performans Monitorinqi

Tələbə nailiyyətləri, iştirak və fəaliyyət məlumatlarının təhlili

Riskdə olan tələbələrin erkən aşkarlanması və dəstək tədbirləri

4.2. Avtomatlaşdırılmış Məlumat Toplama və Hesabatlar

Kurs qiymətləndirmələri, məzun təhlili, dərs bölgüsü və s. üzrə məlumatların avtomatik toplanması

Vizual hesabatların və dashboardların avtomatlaşdırılması

4.3. Kurrikulum və Məzmunun Təhlili

NLP texnologiyaları ilə sillabusların əmək bazarına və akkreditasiya meyarlarına uyğunluğunun qiymətləndirilməsi

Beynəlxalq standartlarla müqayisəli məzmun analizi

4.4. Rəy və Sentiment Analizi

Tələbə və əməkdaş sorğularının Sİ əsaslı təhlili

Problemlərin və inkişaf sahələrinin müəyyənləşdirilməsi

4.5. Sənəd İdarəçiliyi və Uyğunluğun Monitorinqi

Siyasət sənədlərinin ardıcıllığının və aktual vəziyyətinin Sİ ilə izlənməsi

Normativ dəyişikliklərə avtomatik adaptasiya

5. Akademik İnteqrasiya və Müəllim-Tələbə Məsuliyyəti

Kurrikulumun Yenilənməsi: Sİ texnologiyalarının tədris proqramlarına daxil edilməsi və müvafiq fənlərin yaradılması.

İnteraktiv Tədris Alətləri: Sİ əsaslı tədris alətlərinin və platformalarının istifadəsi ilə interaktiv və fərdiləşdirilmiş öyrənmə mühitinin yaradılması.

Şəffaflıq və Razılıq: Sİ-nin istifadəsi barədə tələbələrə və müəllimlərə aydın məlumat verilməli, şəxsi məlumatların istifadəsi üçün tələbələrin razılığı alınmalıdır.

Akademik Məsuliyyət: Müəllimlər kurs materiallarının keyfiyyətinə və məzmununa görə məsuliyyət daşıyır, tələbələr isə Sİ-nin istifadəsi ilə bağlı müəyyən edilmiş qaydalara əməl etməlidirlər.

6. Təlim və Maarifləndirmə Proqramları

Təlim Proqramları: Müəllimlər və tələbələr üçün Sİ-nin istifadəsi, etik məsələlər və texniki bacarıqlar üzrə təlimlər təşkil edilməlidir.

Rəqəmsal Savadlılıq: Tələbələrin rəqəmsal savadlılığını artırmaq və Sİ texnologiyalarından düzgün istifadə etmələrini təmin etmək üçün xüsusi kurslar və seminarlar keçirilməlidir.

7. Süni İntellektin Etik İstifadəsi və Məsuliyyət

İnsan Mərkəzli Yanaşma: Sİ texnologiyalarının inkişafı və istifadəsində insan hüquqları və dəyərləri ön planda tutulmalıdır.

Ədalət və Əlçatanlıq: Sİ texnologiyalarının istifadəsində ədalətlilik təmin edilməli və bütün tələbələr üçün əlçatanlıq təmin olunmalıdır.

Şəffaflıq və Hesabatlılıq: Sİ sistemlərinin qərar qəbuletmə prosesləri şəffaf olmalı və istifadəçilər bu qərarların necə verildiyini başa düşməlidirlər.

8. Davamlı Təkmilləşdirmə və Monitorinq

Sİ alətlərinin effektivliyinin periodik qiymətləndirilməsi

Yeni texnologiyaların və rəylərin təhlili əsasında siyasətin yenilənməsi

Monitorinq hesabatlarının illik əsasda Elmi Şuraya təqdim edilməsi

9. **Məsuliyyət və İcra**

Keyfiyyətin Təminatı Şöbəsi: Ümumi siyasətə nəzarət, uyğunluğun monitorinqi

İT İdarəsi və Rəqəmsal Transformasiya Mərkəzi: Texniki tətbiq və infrastruktur dəstəyi

Struktur Bölmələr: Tətbiq sahələrində fəaliyyətlərin yerinə yetirilməsi və hesabatlıq

Elmi Şura: Siyasətin qəbul olunması və dəyişikliklərin təsdiqi

Nəticə

Süni intellektin AzTU-da keyfiyyət təminatı sistemlərinə inteqrasiyası universitetin strateji inkişaf hədəflərinə uyğun olaraq daha çevik, məlumat əsaslı və effektiv idarəetməyə şərait yaradır. Lakin bu proses yalnız etik normalara, şəffaflığa, insan nəzarətinə və qanunvericiliyə uyğun şəkildə həyata keçirilməlidir.

Hazırladı:

Nərmin Xasayeva,

Akademik keyfiyyətin qiymətləndirilməsi mütəxəssisi

İmza:_________________

Təsdiqlədi:

Pərvanə Mövsümova,

Keyfiyyətin təminatı şöbəsinin müdiri

İmza:_________________